

Handling 2024 nr 244

Hemställan från Tre Stiftelser om verksamhetsövergång från Stiftelsen Göteborgs sjukhem, Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg, Stiftelsen Otium samt Tre Stiftelser Service handelsbolag

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 25 november 2024 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Kommunstyrelsen och äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att vidta de åtgärder som behövs för att ta över driften av Tre Stiftelsers (Stiftelserna Göteborgs sjukhem, Ålderdomshemmet och Otium, samt Tre Stiftelser Service handelsbolag) verksamhet enligt vad som framkommer i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Marina Johansson (S) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och avslag på övriga yrkanden.

Martin Wannholt (D) och Axel Josefson (M) yrkade bifall till yrkande från D, M och L den 6 december 2024.

Elisabet Lann (KD) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från KD den 5 december 2024.

Vid omröstning beträffande Marina Johansson och Elisabeth Lanns yrkande om bifall till stadsledningskontorets förslag och Martin Wannholts och Axel Josefsons yrkande röstade Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti (S), Jenny Broman (V), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP), Elisabet Lann (KD), tjänstgörande ersättaren Marie Brynolfsson (V) samt ordföranden Jonas Attenius (S) för bifall till yrkandet från Marina Johansson och Elisabeth Lann.

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Martin Wannholt (D) och Axel Darvik (L) röstade för bifall till Martin Wannholts och Axel Josefsons yrkande.

Jörgen Fogelklou (SD) avstod från att rösta.

Kommunstyrelsen beslutade med åtta röster mot fyra att bifalla Marina Johanssons och Elisabeth Lanns yrkande.

Kommunstyrelsen beslutade herefter utan omröstning att avslå tilläggsyrkandet från KD.

Ledamöterna från D, M och L reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Göteborg den 11 december 2024
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Lina Isaksson

Tilläggsyrkande KD
Särskilt yttrande C

2024-12-05 34

Tilläggsyrkande avseende - Hemställen från Tre Stiftelser om verksamhetsövergång från Stiftelsen Göteborgs sjukhem, Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg, Stiftelsen Otium samt Tre Stiftelser Service handelsbolag

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att, när alla mellanhavanden mellan staden och Tre Stiftelser är lösta, återkomma till Kommunfullmäktige med en plan för hur verksamheterna inom dagens tre stiftelser skall kunna överlåtas i annan regi, företrädesvis idéburen sådan.

Yrkandet

Tre stiftelser har sedan mycket lång tid tillbaka erbjudit en mycket uppskattad och unik verksamhet i Göteborg. Vårt mål är att verksamheten ska kunna drivas i samma slags anda som bidragit till att den varit så uppskattad. Eftersom vi tror att annan regi än den kommunala har bättre förutsättningar för att bevara och vidareutveckla verksamhetens unika karaktär och kvalitet är lösningen med en verksamhetsövergång i nuläget en nödlösning till följd av tidsbrist och juridiska komplikationer.

Givet de många komplexa ekonomiska och juridiska problemen som stiftelserna och staden nu står inför, är den tryggaste vägen framåt för framförallt hyresgäster och personal på boendena att kommunen tillfälligt tar över driften av verksamheten. Planen ska dock redan från verksamhetsövergångens start vara att driften på lång sikt ska ske extern regi – företrädesvis idéburen sådan.

Yrkande

Demokraterna, Moderaterna, Liberalerna

2024-12-06

34, SLK-2024-01093

Yrkande angående Hemställen från Tre Stiftelser om verksamhetsövergång från Stiftelsen Göteborgs sjukhem, Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg, Stiftelsen Otium samt Tre Stiftelser Service handelsbolag

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen i samverkan med äldre- samt vård och omsorgsnämnden får i uppdrag att teckna ett ramavtal på 358 platser, där Tre Stiftelser har samma möjlighet som andra externa aktörer att konkurrera om dessa platser.
2. Kommunstyrelsen i samverkan med Higab AB, exploateringsnämnden och stadsfastighetsnämnden får i uppdrag att lösa ut Tre Stiftelsers skulder till Göteborgs Stad genom att efter erforderlig värdering förvärva Göteborgs sjukhems och Otiums fastigheter.
3. Kommunstyrelsen i samverkan med äldre- samt vård och omsorgsnämnden får i uppdrag att teckna övergångsavtal från 1 januari 2025 tills ramavtal är tecknat så att stiftelsens verksamhet kan överbryggas och att inga boende behöver flytta.
4. Kommunstyrelsen och äldre- samt vård och omsorgsnämnden får i uppdrag att samverka med Tre Stiftelser för att lösa situationen med särskild hänsyn till de boende.
5. Kommunfullmäktige godkänner att Tre Stiftelser får avyttra Göteborgs sjukhems och Otiums fastigheter.
6. Kommunfullmäktige godkänner att Higab AB och exploateringsnämnden, i samarbete med stadsfastighetsnämnden, får förvärva Göteborgs sjukhems och Otiums fastigheter för upp till maximalt 500 mnkr.

Yrkandet

Tre Stiftelser har under lång tid givet ett unikt bidrag till Göteborgs äldreomsorg, med en verksamhet som präglas av hög kvalitet och omsorg. Som en stiftelse utan vinstsyfte har de kunnat fokusera på att skapa trygghet och kontinuitet för de äldre.

Avtalet från 2004 har visat sig innehålla juridiska och ekonomiska aspekter som riskerar att strida mot lagen, bland annat rörande stadens borgensåtaganden, pensionsavsättningar och lån till stiftelserna. För att trygga stiftelsernas uppskattade verksamhet behövs nu en bred politisk enighet och en långsiktig lösning.

Det nuvarande förslaget från stadsledningskontoret om att kommunalisera verksamheten innebär slutet för den historiskt framgångsrika stiftelseformen i Göteborg. Det skapar dessutom omfattande juridiskt och organisatoriskt arbete i onödan.

För att säkerställa att Tre Stiftelser kan fortsätta bedriva sin verksamhet behöver både juridiska och ekonomiska problem lösas. Göteborgs Stad kan inte direktupphandla platserna från stiftelsen. Stiftelsens befintliga 358 platser behöver i stället ramupphandlas på samma sätt som platserna hos övriga privata aktörer. Detta bör accepteras av marknadens aktörer som har befintligt ramavtal då tre stiftelser inte tar från stadens begränsade antal budgeterade platser. De 358 platserna är inte reserverade för Tre Stiftelser och kan tillfalla samtliga aktörer utifrån de boendes val.

Göteborgs Stad har enligt avtalet sedan 2004 stöttat delar av stiftelserna ekonomiska situation. Detta kan vara otillåtet statsstöd. Förslagsvis genom att fastigheterna i Göteborgs sjukhem (Änggårdbacken) och Otium förvärvas av staden underförutsättning av stiftelserna får hyra in sig i lokalerna. Det ger stiftelserna möjlighet att lösa samtliga skulder till staden (ca 304 mnkr) och därmed behålla Vegahemmet (till exempel genom att Göteborgs sjukhem och Otium går in som delägare i Vegahemmet).

För att kortsiktigt trygga verksamheten behövs övergångsavtal från 1 januari 2025 samtidigt som den nya långsiktiga lösningen genomförs. Övergångsavtal behövs oavsett val av inriktning gällande kommunalisering eller fortsatt drift av stiftelserna.

Enligt Wistrands PM om Tre Stiftelser under punk 7.5.6 om direktupphandling och i Förvaltningsrättens dom (mål 3497-24) framgår att *”synnerliga skäl kan föreligga och möjliggöra att vissa hälso- och sjukvårdstjänster samt socialtjänster kan direktupphandlas om det är en fråga om sådana tjänster där relationen mellan vårdgivare och vård- och omsorgstagare skulle störas och vården eller omsorgen därmed försämras”* respektive att *”Vissa hälso- och sjukvårdstjänster samt social tjänster bör dock kunna direktupphandlas. Det är främst sådana tjänster där relationen mellan vårdgivare och vård- och omsorgstagare skulle störas och vården eller omsorgen därmed försämras”*, båda med hänvisning till förarbeten till LOU.

Förvaltningsrättens dom utesluter inte att synnerliga skäl förelåg, men ansåg att staden inte bevisat att tillräckligt starka synnerliga skäl förelåg. Stadens försvar inriktade sig i första hand på att det skulle röra sig om undantag för intern upphandling samt tidsbristen i kommunens olika beslutsnivåer. Domen hänvisade i stället till ett starkt allmänintresse av att vård- och omsorgstagare så långt som möjligt får bo kvar på samma boende samt att ogiltighet av avtalet skulle få oacceptabla konsekvenser för äldreomsorgen i kommunen. Avtalet fick därmed bestå inkluderande även nya vårdplatser.

Staden ska självklart argumentera för att starka synnerliga skäl föreligger medan juridiska och ekonomiska förhållanden skyndsamt hanteras och ramavtal ingås. Vårdkedjan får inte brytas och detta förutsätter även att stiftelsernas verksamhet får ekonomiska förutsättningar att bedriva korrekt vård, vilket innebär att stiftelsens vårdplatser behöver fyllas.

Det viktiga är att inga av de boende behöver flytta och att stiftelserna kan fortsätta att driva sin uppskattade verksamhet. Samtidigt kan staden undvika att dras in i en utdragen kommunaliseringsprocess. Uppdragen förutsätter att Tre Stiftelser medverkar till den föreslagna lösningen.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-11-25

Ärendenummer SLK-2024-01093

Handläggare

Karin Magnusson

Telefon: 031-368 05 80

E-post: karin.magnusson@stadshuset.goteborg.se

Hemställan från Tre Stiftelser om verksamhetsövergång från Stiftelsen Göteborgs sjukhem, Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg, Stiftelsen Otium samt Tre Stiftelser Service handelsbolag

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunstyrelsen och äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att vidta de åtgärder som behövs för att ta över driften av Tre Stiftelsers (Stiftelserna Göteborgs sjukhem, Ålderdomshemmet och Otium, samt Tre Stiftelser Service handelsbolag) verksamhet enligt vad som framkommer i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Stiftelsen Göteborgs sjukhem (som även innehar förvaltaruppdraget för Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg och Stiftelsen Otium) inkom 2024-11-20 med en hemställan till Göteborgs Stads kommunfullmäktige att ta ställning till om staden genom en verksamhetsövergång kan ta över Tre Stiftelsers verksamhet.

Av hemställan framgår att Tre Stiftelser vill att Göteborgs Stad tar över Tre Stiftelsers verksamhet avseende all verksamhet (inklusive omsorgstagare, personal och tillgång till lokaler med mera), men inte stiftelsernas fastigheter. Hemställan inkluderar Tre Stiftelser Service handelsbolag (köksverksamheten).

Tre Stiftelsers tillstånd från IVO är villkorat med att det finns ett avtal med Göteborgs Stad. Då det inte är möjligt att genom direktupphandling teckna ett likalydande vårdavtal efter årsskiftet finns en överhängande risk att Tre Stiftelser inte har tillstånd att bedriva verksamhet. Detta är ett skäl till att staden bör ta över driften och på så sätt säkerställa att de boende fortsatt kan bo kvar. Stadsledningskontoret bedömer att beslut i enlighet med Tre Stiftelsers hemställan värnar såväl de boende som medarbetare. Att få bo på särskilt boende inom de centrala stadsdelarna är eftertraktat, vilket också är en viktig aspekt.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen och äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att vidta de åtgärder som behövs för att ta över driften.

Tidsaspekten för att ta över verksamheten är svår att bedöma men uppskattas uppgå till cirka sex månader.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ett övertag av driften av Tre Stiftelsers verksamhet kommer innebära merkostnader för äldre samt vård- och omsorgsnämnden i ett kortsiktigt perspektiv. Detta då det innebär en omfattande arbetsinsats att införliva Tre Stiftelsers verksamhet. Stadsledningskontoret kan i dagsläget inte bedöma kostnadernas omfattning.

Bedömning ur ekologisk dimension

En verksamhet i Göteborgs Stads regi innebär att medarbetare och ledning ska förhålla sig till de styrande dokument som staden har beslutat inom området.

I övrigt har stadsledningskontoret inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Cirka 360 personer har beslut om särskilt boende och bor på Tre Stiftelsers boenden. Verksamheten har ungefär 400 anställda.

Göteborgs Stad har genomgående under den process som varit gällande osäkerheten kring Tre Stiftelsers tillstånd från IVO och utredningen om Göteborgs Stads förhållande till Tre Stiftelser haft ambitionen att värna om de som bor inom Tre Stiftelsers särskilda boenden samt verksamhetens medarbetare.

I det fall Göteborgs Stad tar över driften av verksamheten säkerställs att de boende fortsatt kan bo kvar. Ett övertag av driften innebär också att anställda på de tre stiftelserna övergår till Göteborgs Stad och utför vård- och omsorg men med en ny huvudman och med Göteborgs Stad som arbetsgivare.

Samverkan

Samverkan i CSG 2024-11-26.

Bilaga

1. Hemställan från Tre Stiftelser 2024-11-20
2. Protokollsutdrag från CSG 2024-11-26

Ärendet

Ärendet avser en hemställan från Tre Stiftelser om en verksamhetsövergång från Stiftelsen Göteborgs sjukhem, Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg, Stiftelsen Otium och Tre Stiftelser Service handelsbolag till Göteborgs Stad.

Hemställan inkom till Göteborgs Stad 2024-11-20.

Beskrivning av ärendet

Ärendets beredning

Aktuellt tjänsteutlåtande syftar till att utgöra tillräckligt underlag för att kommunstyrelsen/kommunfullmäktige ska kunna ta ställning till Tre Stiftelsers hemställan om att Göteborgs Stad ska ta över driften av deras verksamhet.

Stadsledningskontoret har fört dialog med representanter från äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. De ställer sig positiva till Tre Stiftelsers hemställan om att staden ska överta deras verksamhet.

Bakgrund

Beslut i kommunfullmäktige om att avsluta mellanhavanden i strid med lag

Stadsledningskontoret har tidigare utrett Göteborgs Stads förhållande till Tre Stiftelser, ärendenummer 2023-307 och kommit fram till att det finns mellanhavanden som står i strid med lag och därmed behöver avslutas. Kommunfullmäktige beslutade 2024-09-12 § 354 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att säga upp Överenskommelsen, som reglerar Göteborg Stads förhållande till Tre Stiftelser, daterad 2003-12-19 godkänd av kommunstyrelsen i 2004-02-04 § 5. Vidare beslutade kommunfullmäktige 2024-09-12 § 354 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att vidta åtgärder för att avsluta de mellanhavanden som regleras i Överenskommelsen och som står i strid med lag, i enlighet med vad som framgår i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. De mellanhavanden som är kända idag avser:

- Avsluta och återkräva lån som Göteborgs Stad har gett till Tre Stiftelser.
- Återkräva de investeringar som Göteborgs Stad gjort i Tre Stiftelsers fastigheter.
- Säga upp hyresavtalen mellan Göteborgs Stad och Tre Stiftelser vid lämplig tidpunkt i förhållande till kommande upphandling.
- Verka för att avveckla ansvaret för pensionsåtaganden enligt Tre stiftelsers redovisade ansvarsförbindelse 2002-12-31.
- Verka för att avsluta borgensåtaganden för vissa av Tre Stiftelsers pensionsutfästelser på Stiftelsen Otium och Stiftelsen Ålderdomshemmet Göteborg.

Äldre- samt vård- och omsorgsnämnden har ett tillfälligt vårdavtal med Tre Stiftelser som gäller i ett år med start från 2024-01-01. Avtalet har varit föremål för rättsliga processer avseende avtalets giltighet. I två domar har Förvaltningsrätten i Göteborg 2024-10-11 bedömt att upphandlingen inte är undantagen från Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Undantaget för intern upphandling bedömdes inte kunna tillämpas eftersom kommunen inte hade visat att den utövar tillräcklig kontroll över Tre Stiftelser. Vidare bedömde Förvaltningsrätten att det har varit fråga om en otillåten direktupphandling men att det var motiverat av tvingande hänsyn till ett allmänintresse att avtalet skulle få bestå. Domen betyder att äldre samt vård- och omsorgsnämnden inte har möjlighet att genom direktupphandling teckna ett likalydande avtal med Tre Stiftelser.

Tre Stiftelser tillstånd från IVO är villkorat med stiftelsens avtal med Göteborgs Stad. Upphör avtalet att gälla ska Tre Stiftelser meddela IVO.

Eftersom en verksamhetsövergång inte kan vara klar till nuvarande avtal löper ut arbetar äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen för att hitta en kortvarig lösning för hur vård och omsorg för de boende på Tre Stiftelser ska lösas från 2025-01-01.

Tre Stiftelsers hemställan

Styrelsen för Stiftelsen Göteborgs sjukhem (som även innehar förvaltaruppdraget för Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg och Stiftelsen Otium) beslutade 2024-11-14 att hemställa till Göteborgs Stads kommunfullmäktige att ta ställning till om staden genom en verksamhetsövergång kan ta över Tre Stiftelsers verksamhet.

Av hemställan framgår att Tre Stiftelser vill att Göteborgs Stad tar över Tre Stiftelsers verksamhet avseende all verksamhet (inklusive omsorgstagare, personal och tillgång till lokaler med mera), men inte stiftelsernas fastigheter. De har i ett förtydligande framfört att medarbetare inom Tre Stiftelser Service handelsbolag (köksverksamheten) inkluderas i hemställan.

Vidare framgår av hemställan att de närmare förutsättningarna för en sådan verksamhetsövergång får förhandlas mellan parterna.

Om Göteborgs Stad godtar hemställan, innebär det att Göteborgs Stad tar över driften av hela den verksamhet som stiftelserna bedriver inom särskilt boende och därtill kopplade verksamheter, som köksverksamhet.

Verksamhetsövergång i arbetsrättslig mening

Skyddslagstiftning

Den grundläggande regeln om verksamhetsövergång finns i 6 b § i lagen (1982:80) om anställningsskydd, LAS. Bestämmelsen bygger på EU-direktivet om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter. Syftet med direktivet är att skapa ett skydd för arbetstagarnas rättigheter vid byte av arbetsgivare. Vid en verksamhet som omfattas av skyddsreglerna i LAS överförs arbetstagarnas anställningar och anställningsförhållanden automatiskt till förvärvaren.

Utgångspunkter för bedömning

Reglerna om övergång kan vara tillämpliga även om inte hela verksamheten överläts utan bara en del och då kan det ofta vara svårare att avgöra om det är fråga om en verksamhetsövergång enligt 6 b § LAS. För att det ska vara fråga om en verksamhetsövergång enligt 6 b § LAS måste verksamheten bevara sin identitet. Det krävs därför en bedömning av om det föreligger identitet mellan den verksamhet som överlåtaren bedrev och den verksamhet som förvärvaren ska överta och bedriva. Utgångspunkten för en sådan bedömning är de kriterier som anges i den så kallade Spijkers-domen (EU-domstolen 24/85).

1. arten av företag eller verksamhet,
2. frågan om företagets materiella tillgångar, till exempel byggnader och lösöre, har överlåtits eller inte,
3. värdet av överlåtna immateriella tillgångar (till exempel good-will och varumärken) vid överlåtelsepunkten,
4. frågan om förvärvaren tagit över den största delen av arbetsstyrkan,

5. frågan om förvärvaren tagit över kunderna,
6. graden av likhet mellan verksamheten före och efter överlåtelsen, samt
7. i förekommande fall, den tidsperiod då verksamheten har legat nere.

Det ska göras en samlad bedömning av ovanstående och vilka av de sju kriterierna som väger tyngst beror på vilken typ av verksamhet som överläts.

Överföringen bedöms vara verksamhetsövergång enligt LAS

Tre stiftelser vill att Göteborgs Stad tar över all verksamhet (inklusive omsorgstagare, personal och tillgång till lokaler med mera) inklusive Tre Stiftelser Service Handelsbolag (köksverksamheten). Göteborgs stad ska dock inte överta stiftelsernas fastigheter.

Utifrån en samlad bedömning av kända omständigheter, skulle en överföring av Tre stiftelsers verksamhet till Göteborgs Stad utgöra verksamhetsövergång enligt 6 b § LAS. Det innebär att Göteborgs Stad tar över ansvaret för de medarbetare som är anställda i Tre stiftelser vid tidpunkten för verksamhetsövergång. Medarbetare har dock rätt att motsätta sig att följa med i verksamhetsövergången.

Tid för förhandlingar och förberedelser inför verksamhetsövergång

Om Tre Stiftelser har andra kollektivavtal än Göteborgs Stad, har kommunen enligt 28 § MBL skyldighet att tillämpa anställningsvillkoren i Tre Stiftelsers kollektivavtal i längst ett år. Hur stora skillnaderna i kollektivavtal och anställningsvillkor är, påverkar normalt sett hur lång tid det tar att praktiskt hantera en verksamhetsövergång. Anledningen är att skillnader i kollektivavtal och anställningsvillkor av praktiska skäl behöver hanteras i en så kallad inrangeringsförhandling inför övergången. Kollektivavtalade pensioner och försäkringsvillkor behöver hanteras särskilt nogsamt. En inrangeringsförhandling syftar bland annat till att teckna ett kollektivavtal som gör det möjligt att tillämpa kommunens kollektivavtal.

Ytterligare frågor som kan behöva hanteras i en verksamhetsövergång är exempelvis hantering av eventuella individuella överenskommelser, undersökning av om några anställda inte vill gå med över, kostnadsfördelningen av intjänade rättigheter som inte utbetalats hos överlåtaren.

En annan faktor som kan påverka tidsaspekten i detta ärende, är att verksamhetsövergången rör fyra olika juridiska personer. Tiden för att förbereda och genomföra inrangeringsförhandlingar är svår att uppskatta, men bedöms för detta ärende uppgå till cirka sex månader.

Särskilda aspekter på avtal med stiftelser

En stiftelse är utifrån bestämmelserna i stiftelselagen (1994:1220) starkt bunden till sitt ändamål och ligger under tillsyn av Länsstyrelsen. För Göteborgs Stads vidkommande är detta relevant att beakta när staden ska ingå avtal med Tre Stiftelser eftersom rättshandlingar som står i strid med stiftelsernas ändamål och stiftelselagen kan komma att angripas. Enligt stiftelselagen kan tillsynsmyndigheten bland annat förelägga stiftelsens företrädare att fullgöra sina åligganden, förbjuda dessa att verkställa beslut och vidta rättelse av redan verkställda beslut.

Hur dessa regler ska tolkas och tillämpas i fråga om eventuellt kommande avtal kring att Göteborgs Stad ska ta över driften av stiftelsernas verksamheter och vad detta kan betyda för Göteborgs Stad, går inte att bedöma på förhand.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen och äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att vidta de åtgärder som behövs för att ta över driften av Tre Stiftelsers (Stiftelserna Göteborgs sjukhem, Ålderdomshemmet och Otium samt Tre Stiftelser Service handelsbolag) verksamhet enligt vad som framkommer i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Övertaget bör omfatta all verksamhet (inklusive omsorgstagare, personal och tillgång till lokaler med mera), men inte stiftelsernas fastighet/byggnader.

Göteborgs Stad har genomgående under processen gällande osäkerheten kring Tre Stiftelsers tillstånd från IVO och utredningen om Göteborgs Stads förhållande till Tre Stiftelser haft ambitionen att värna de som bor inom Tre Stiftelsers särskilda boenden samt verksamhetens medarbetare. Tre Stiftelsers tillstånd från IVO är villkorat med att det finns ett avtal med Göteborgs Stad. Då det inte är möjligt att genom direktupphandling teckna ett likalydande vårdavtal efter årsskiftet finns en överhängande risk att Tre Stiftelser inte har tillstånd att bedriva verksamhet. Detta är ett skäl till att staden bör ta över driften och på så sätt säkerställa att de boende fortsatt kan bo kvar. Ett övertag av driften innebär också att medarbetare anställda på de tre stiftelserna övergår till Göteborgs Stad och utför vård- och omsorg men med en ny huvudman och med Göteborgs stad som arbetsgivare. Stadsledningskontoret bedömer att beslut i enlighet med Tre Stiftelsers hemställan värnar såväl de boende som medarbetare. Att få bo på särskilt boende inom de centrala stadsdelarna är eftertraktat, vilket också är en viktig aspekt.

Om kommunfullmäktige beslutar i enlighet med stadsledningskontorets förslag behöver beslut fattade i kommunfullmäktige 2024-09-12 § 354 gällande pensionsåtaganden och hyresavtal omprövas. Om Göteborgs Stad tar över Tre Stiftelsers personal får det en påverkan på pensionsåtagandena. Om staden tar över driften av verksamheten kan det i stället för att säga upp hyresavtalen bli aktuellt att omförhandla befintliga avtal alternativt teckna nya. När det gäller lån och investeringar är detta mellanhavanden som behöver avslutas. Ett övertag av driften förändrar inget i detta avseende eller när det gäller uppsägning av Överenskommelsen. Flertalet av de mellanhavanden som finns mellan Göteborgs Stad och Tre Stiftelser har sin utgångspunkt i Överenskommelsen. För att mellanhavandena ska kunna hanteras krävs således att Överenskommelsen upphör att gälla.

Det kommer sannolikt uppkomma frågor under arbetets gång. Det är inte uteslutet att ytterligare politiska ställningstaganden kan komma att behövas. Exempelvis kan staden behöva ta över eller ersätta olika typer av avtal som Tre Stiftelser tecknat för sin drift, exempelvis avtal om tjänster kopplade till inventarier, IT-system eller lokalvård.

Det är svårt att bedöma hur lång tid det tar att förbereda och genomföra ett övertag av driften. Stadsledningskontorets ambition är att det ska vara klart vid halvårsskiftet 2025.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Till: Göteborgs stads kommunfullmäktige

Hemställan om verksamhetsövergång

Bakgrund

Stiftelsen Göteborgs sjukhem (org. nr 857200-6453), Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg (org. nr 857201-9621) och Stiftelsen Otium (org. nr 857202-2138) (tillsammans "Tre Stiftelser") tillhandahåller sedan mycket lång tid äldreomsorg på uppdrag av Göteborgs stad ("Staden"). År 2005 ingick Staden och Tre Stiftelser ett avtal rörande Tre Stiftelsers tillhandahållande av sådan äldreomsorg på vård- och omsorgsboendena Otium, Vegahusen och Änggårdsbacken i Göteborg. I november 2021 ingick parterna ett tilläggsavtal till 2005 års avtal rörande utökning av antalet omsorgsplatser som Tre Stiftelser tillhandahåller på uppdrag av Staden till sammanlagt 360 omsorgsplatser.

Den 22 december 2022 sade Staden upp 2005 års avtal till upphörande den 31 december 2023. Den 7 september 2023 beslutade Göteborgs kommunfullmäktige att Staden skulle ingå ett nytt avtal med Tre Stiftelser rörande tillhandahållande av omsorgstjänster efter den 31 december 2023. Den 22 december 2023 ingick Staden ett nytt (tillfälligt) avtal med Tre Stiftelser rörande tillhandahållande av aktuella omsorgstjänster under perioden 1 januari 2024 till och med den 30 juni 2024, med möjlighet för Staden att förlänga avtalsperioden till och med den 31 december 2024. Staden har nyttjat sådan möjligheten till förlängning. 2023 års avtalet innehåller ingen möjlighet till ytterligare förlängning. Staden har informerat Tre Stiftelser om att staden inte kommer att förlänga innevarande uppdrag för tiden efter den 31 december 2024.

Privata företag på omsorgsmarknaden har ansökt om överprövning av giltigheten enligt lagen om offentlig upphandling ("LOU") av 2023 års tillfälliga avtal hos Förvaltningsrätten i Göteborg. Den 11 oktober 2024 avslog förvaltningsrätten bolagens ansökningar. Förvaltningsrätten fann att Staden hade ingått 2023 års tillfälliga avtal i strid mot annonseringsskyldigheten i LOU, men att det var motiverat med hänsyn till allmänintresset att avtalet fick bestå. 2023 års tillfällig avtal fortsätter därmed att gälla till och med den 31 december 2024. Förvaltningsrättens domar har inte överklagats av företagen och har nu fått laga kraft (mål nr 3497-24 och 5644-24).

Tre Stiftelser och Staden har fört samtal om en övergång av Tre Stiftelsers verksamhet från Tre Stiftelser till Staden. Mot denna bakgrund och då Staden inte kommer att förlänga det uppdrag som Tre Stiftelser i nuläget bedriver efter den 31 december 2024 (då innevarande avtal upphör) framstår en övergång av verksamheten från Tre Stiftelser till Staden som det bästa handlingsalternativet. Styrelsen för Stiftelsen Göteborgs sjukhem (som även innehar förvaltaruppdraget för Stiftelsen Ålderdomshemmet i Göteborg och Stiftelsen Otium) beslutade

därför den 14 november 2014 att stiftelserna ska hemställa hos Stadens kommunfullmäktige att verksamhetsövergång ska ske från stiftelserna till staden.

Hemställan om verksamhetsövergång

Tre Stiftelser hemställer till Kommunfullmäktige i Staden att ta ställning till om Staden genom verksamhetsövergång, kan ta över Tre Stiftelsers verksamhet avseende all verksamhet (inklusive omsorgstagare, personal och tillgång till lokaler m.m.), men inte stiftelsernas fastigheter.

De närmare förutsättningarna för en sådan verksamhetsövergång får förhandlas mellan parterna.

Göteborg den 2024-11-20

För Tre Stiftelser

Hans Aronsson
Ordf. styrelsen

Anders Sundberg
Vice ordf. styrelsen

Göteborgs Stad

Stadsledningskontoret

Central Samverkansgrupp
(Extra CSG)

Protokoll 21/2024
Sammanträdesdatum
2024-11-26

Ärendenr:SLK-2024-00058

Tid: 26 november 2024 kl 11:45-12:15

Plats: Digitalt via teams

Närvarande:

Lotta Sjöberg	Ordförande
Ida Löfqvist	Arbetsgivare
Anna Wilsson	Sekreterare
Anders Ehlén	Sacorådet
Andrea Meiling	Sveriges Lärare
Marie Lökkeberg	Kommunal
Erén Andersson	Sacorådet
Helena Hellashjärta	Vision
Johanna Morgensterns	Akademikerförbundet SSR
Martha Zoura	Kommunal
Elin Pellegrino	Vision
Anne Häggendahl	Vårdförbundet

Föredragande:

4a) Karin Magnusson och Jonas Kinnander, Stadsledningskontoret

§ 1 Mötet öppnas

Lotta Sjöberg förklarar mötet öppnat.

§ 2 Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställs.

§ 3 Utseende av justerare

Erén Andersson, Saco
Marie Lökkeberg, Kommunal
Elin Pellegrino, Vision/Tco

§ 4 Samverkan före beslut

- a) **Samverkan i ärendet gällande Tre Stiftelsers hemställen ärendenr SLK 2024-01093**
Tjänsteutlåtande med förslag till beslut samt powerpoint-bilder skickades ut dagen innan mötet. Karin Magnusson föredrar ärendet.

Stadsledningskontoret ger följande förslag till beslut i tjänsteutlåtandet.

I kommunstyrelse och kommunfullmäktige:

Kommunstyrelsen och äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att vidta de åtgärder som behövs för att ta över driften av Tre Stiftelsers (Stiftelserna Göteborgs sjukhem, Ålderdomshemmet och Otium, samt Tre Stiftelser Service handelsbolag) verksamhet enligt vad som framkommer i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Parterna har kommit överens om att hantera ärendet i snabb takt på grund av de särskilda omständigheterna i ärendet. Karin Magnusson beskriver den planerade politiska hanteringen och att även den processen hanteras skyndsamt.

På fråga från fackliga organisationer förtydligas att de arbetstagare som omfattats av verksamhetsövergången kommer att få tillgodoräkna sig anställningstiden hos Tre stiftelser vid beräkning av anställningstiden hos Göteborgs Stad efter överlåtelsen. Kommunal betonar vikten av att verksamhetsövergången hanteras på ett sätt som säkerställer arbetsmiljön även för de berörda medarbetarna på Tre stiftelser

De fackliga förbunden framför följande.

- Det betonas att pengar behöver tillskjutas till Äldre- och vård och omsorgsförvaltningen (ÄVO) för de merkostnader som överföringen kan innebära.
- Verksamhetsövergången kommer att innebära mycket merarbete för flera yrkesgrupper på ÄVO men även inom andra förvaltningar i staden.
 - På ÄVO handlar det bland annat om socialsekreterare inom avdelning myndighet - i och med att verkställighet i beslut behöver ändras - samt HR-specialister som ska stötta i verksamhetsövergången.
 - I sammanhanget lyfter Kommunal fram att verksamhetsövergången skulle kunna innebära högre belastning även för stadsfastighetsförvaltningen om staden ska hantera underhållet av lokalerna.
 - Vision påpekar att verksamhetsövergången kommer ha en stor påverkan på medarbetare som behöver lösa det administrativa. Intraservice kommer exempelvis att behöva lösa alla tekniska och digitala lösningar och se till att konton skapas för alla medarbetare. Vision ser också att det kan behöva tas med i beräkningarna att även Intraservice kommer få ökade kostnader för att lösa verksamhetsövergången under införandeprojektet.
- För att säkra arbetsmiljön behöver riskbedömning ur ett arbetsmiljöperspektiv göras för de som berörs direkt och indirekt av förändringen.
- Det är viktigt att ÄVO arbetar tätt med de fackliga organisationerna.
- Som en del av verksamhetsövergången behöver flera frågor belysas närmare, så som lönebildningen och utbildningsnivån för medarbetarna.

- De fackliga organisationerna lyfter fram vikten av att den höga kvaliteten i Tre stiftelsers verksamhet ska kunna bibehållas.

Akademikerförbundet SSR lyfter vikten av att ha en bild av Tre stiftelsers skulder, hur de ska hanteras och hur det kan komma att påverka staden.

Det noteras att fler frågor kommer att behöva hanteras i införandeprojekt inför verksamhetsövergången. Hur tidplanen ser ut framåt är ännu inte klart. ÄVO kommer att ha en stor del i arbetet och SLK kommer att stötta ÄVO i övertagandet. Efter ett beslut i Kommunfullmäktige kommer införandeprojektet att behöva planeras. Som en del av införandet lyfter Vision att cheferna och administratörerna på Tre stiftelser behöver få kompetensutveckling för att kunna agera som chefer och administratörer i Göteborgs stad olika system och verktyg.

Stadsledningskontoret har en pågående dialog med ÄVO. Vidare har ÄVO och Tre stiftelser kontakt gällande den kommunikation som går ut till boende och medarbetare.

Det antecknas att partssamverkan har fullgjorts.

Punkten förklaras omedelbart justerad

Vid protokollet

.....
Anna Wilsson

Protokollet justeras

.....
Lotta Sjöberg, Arbetsgivare

.....
Erén Andersson, Saco

.....
Marie Lökkeberg, Kommunal

.....
Elin Pellegrino Vision/Tco